

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ГОТЕЛЬНО-КУРОРТНОЇ СПРАВИ В УМОВАХ СТУПЕНЕВОЇ ОСВІТИ

якості їхньої освіти, підвищення попиту та їх конкурентоспроможності, критерієм суспільного прогресу в сучасних реаліях.

1. Аксьонова О.В. *Методика викладання економічних дисциплін: навчальний посібник*. – К.: КНЕУ, 2006. – С. 56.

2. Бланк И.А. *Управление финансовой безопасностью предприятия: Учебник*. – К.: “Эльга, Ника-Центр”, 2004. – 616 с.

3. Вачевський М.В., Мадзігон В.М., Н.М. Примаченко. *Основи економіки: навчальний посібник*. – К.: “Педагогічна думка”, 2007. – 612 с.

4. Гальчинський А.С., Ещенко П.С., Палкін Ю.І. *Основи економічних знань: навчальний посібник*. Вид. 2-ге, доп. – К.: “Вища школа”, 2006. – 544 с.

5. Кремень В.Г. *Філософія освіти ХХІ століття // Освіта України*. – 2002. – 28 грудня.

6. Кузьмінський А.І. *Педагогіка вищої школи: навчальний посібник*. – К.: “Знання”. – 2005. – С. 389.

7. Кулішов В.В. *Основи економічної теорії. Підручник для студентів вищих закладів освіти*. – Львів: “Магнолія 2006”, 2007. – 516 с.

8. Кулішов В.В. *Фахова комунікативна компетенція як складова професійної компетентності майбутніх економістів. Зб. наук. праць. Кривий Ріг: ДПУ. – 2011. – № 32. – С. 115 – 121.*

9. Кулішов В.В. *Підготовка майбутніх економістів європейського рівня. Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ. – 2010. – №4. – С. 118 – 119.*

10. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи/ Під заг. ред. О.В. Овчарук. – К.: “К.І.С.”, 2004. – С. 112.*

11. Мадзігон В.В. *Історія розвитку підприємництва як соціально-економічного явища // Молодь і ринок. – 2010. – № 7 – 8 (66 – 67). – С. 33 – 38.*

12. Михасюк І.Р., Бернацький І.М. *Українське підприємництво в умовах глобалізації. – Львів: видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 56 с.*

13. Мочерний С.В. *Основи економічної теорії. Підручник – Тернопіль: “Тарнекс”, 1993. – 686 с.*

14. Петрович Й.М., Кім А.Ф., Кулішов В.В. та ін. *Економіка підприємства. Підручник./За заг. ред. Й.М. Петровича, 2-ге вид., стереотипне. – Львів: “Магнолія 2006”, 2006. – 680 с.*

15. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І. *Методика і методологія економічного аналізу: навчальний посібник. – К.: “Центр учбової літератури”, 2008. – 430 с.*

16. Савельєв Е.В. *Міжнародна економіка. Підручник для студентів вищих закладів освіти. – К.: “Знання”, 2008. – 622 с.*

Стаття надійшла до редакції 06.04.2011

УДК 378.047:640.41

Андрій Віндюк, кандидат наук з фізичного виховання та спорту

завідувач кафедри туризму та готельного господарства
Класичного приватного університету

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ГОТЕЛЬНО-КУРОРТНОЇ СПРАВИ В УМОВАХ СТУПЕНЕВОЇ ОСВІТИ

У статті представлені основні напрями модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи. Розкрита мета модернізації освіти, подана класифікація інновацій в готельній індустрії.

Ключові слова: модернізація, інновація, професійна підготовка, готельно-курортна справа, напрям.
Рис. 2. Літ. 8.

Постановка проблеми. Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в нашій країні й у світі загалом потребують модернізації освіти. Суспільству, яке розвивається, потрібні сучасно освічені люди. Модернізація освіти має привести до досягнення нової якості освіти, що визначається, насамперед, її відповідністю актуальним і перспективним запитам сучасного життя країни. Модернізація освіти є імперативом освітньої політики держави на сучасному етапі, її головним стратегічним напрямком.

На теперішній час кожний 15-й працівник у світі працює в індустрії гостинності. На частку туризму приходиться близько 6% світового валового

національного продукту, 11% світових споживчих витрат. Число туристичних поїздок у світі наближається до 600 млн [7, 3]. Динаміка соціально-економічних процесів розвитку готельної індустрії радикально актуалізують проблему професійної підготовки кваліфікованих фахівців готельно-курортної справи, котрі здатні до активної життєдіяльності в умовах, які постійно змінюються. Індустрія туризму займає важливе місце в економіці багатьох країн.

Мета статті. Дати характеристику основним напрямкам модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи в умовах ступеневої освіти

Роботу виконано відповідно до теми науково-

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ГОТЕЛЬНО-КУРОРТНОЇ СПРАВИ В УМОВАХ СТУПЕНЕВОЇ ОСВІТИ

дослідної роботи кафедри туризму та готельного господарства Класичного приватного університету, м. Запоріжжя.

Результати дослідження. У Великому тлумачному словнику української мови поняття “модернізація” визначається як зміна, удосконалення, що відповідає сучасним вимогам, смакам [1].

О.В. Пащук в навчальному посібнику “Маркетинг послуг: стратегічний підхід” аргументує необхідність модернізації професійної підготовки кадрів для готельної індустрії, яка постійно знаходиться у стані конкурентної боротьби. Конкурентоздатність підприємств посилюється в усіх сферах послуг. Успіху можна досягти розробляючи нові послуги, нові підходи в обслуговуванні. Результат і підходи до процесу обслуговування розглядаються як єдине ціле. О.В. Пащук виділяє наступні категорії нових послуг: нововведення в обслуговуванні; нововведення в процесі; розширення продуктової лінії; розширення лінії процесу; додаткові нововведення в обслуговуванні; удосконалення послуг; зміна стилю [3, 360].

Модернізація професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи не можлива без впровадження інновацій в педагогічний процес. Поняття “інновація” та “інноваційний процес” у педагогічній літературі ще порівняно недавно практично не зустрічалися. В.Ф. Самохін та В.П. Черноліс зазначають, що в останні роки поняття “інновація” та “інноваційний процес” широко використовуються у педагогіці, що, безсумнівно, є наслідком об’єктивних процесів, які відбуваються в сфері освіти й покликані сформувати налагоджену систему використання інновацій з метою реалізації одного з основних

принципів сучасної освіти, принципу особистісного підходу [6, 4].

Термін “інновація” ввійшов у науку в ХІХ столітті через антропологію й етнографію та, як вважає К.В. Шилов, почав використовуватися при дослідженні процесів змін у культурі, виступаючи як антонім терміна “традиція”; особлива увага приділялася дифузії культурних новоутворень у відповідному середовищі, включаючи їхнє перенесення в інші культури [8, 52]. К.В. Шилов виділяє два основних підходи, коли: інновація розглядається як результат творчого процесу й інновація постає як процес впровадження нововведень [8, 54].

Метою інноваційної діяльності є очікування кінцевого результату, тобто якісна зміна об’єкту. Ця мета передбачає усвідомлення моделі бажаного як активізуючого чинника власних дій; осмислення етапів і термінів досягнення очікуваного результату; раціональний добір засобів її досягнення. Важливим чинником інноваційної діяльності є вміння знайти в суспільно значущих цілях власну мету. Привласнена мета активізує інноваційну діяльність педагога, сприяє ефективному процесу та результату [4, 122].

Для визначення напрямків інноваційної діяльності підприємств готельної індустрії А.Є. Саак та М.В. Акименко [5] пропонують наступну класифікацію інновацій для готельного підприємства, яка представлена на рис. 1.

Модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-курортної справи у вищих навчальних закладах повинна бути спрямована на:

- активізацію розвитку творчого мислення, здатностей студента, індивідуалізації навчання, стимулювання самостійності в пізнавальній діяльності студентів;

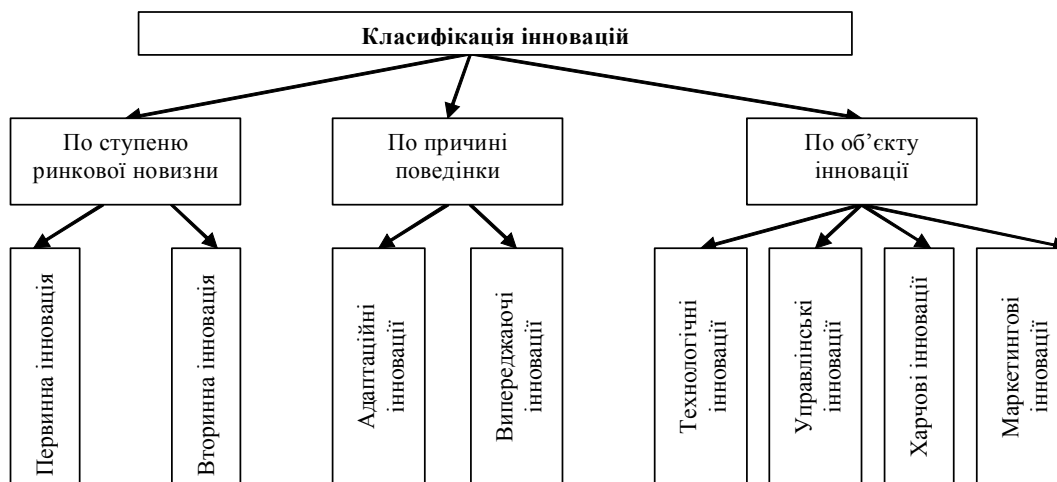

Рис. 1. Класифікація інновацій для готельного підприємства
(за А.Є. Саак, М.В. Якименко, 2008)

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ГОТЕЛЬНО-КУРОРТНОЇ СПРАВИ В УМОВАХ СТУПЕНЕВОЇ ОСВІТИ

- виявлення недоліків підготовки майбутніх фахівців готельно-курортної справи та створення умов для своєчасного їх усунення;

- підвищення освітнього та культурного рівня студентів, необхідного для інтеграції в міжнародне науково-освітнє та професійне співробітництво;

- створення особливого психологічного клімату в освітньому закладі, в якому здійснюється підготовка майбутніх фахівців з готельно-курортної справи. Показниками й умовами цього стане соціокультурне наповнення змісту освіти, залучення майбутніх фахівців з готельно-курортної справи у різні проблемні ситуації їхньої професійної діяльності, заміна суб'єкт-об'єктного (управлінського) способу відносин між викладачами й студентами суб'єкт-суб'єктним, при якому корпорація стає головною направляючою взаємодії суб'єктів освітнього процесу;

- зміну мотивації навчання на активне оволодіння знаннями, новий підхід до проектування навчальної діяльності. Активна корекція програми підготовки в процесі їхньої реалізації, залучення майбутніх фахівців з готельно-курортної справи до складання й зміни програм освітньої діяльності;

- виділення в якості одного із провідних методичних прийомів створення проблемної ситуації. Використання такого прийому буде стимулювати майбутніх фахівців з готельно-курортної справи до самостійного пошуку інформації й засобів дослідження проблеми, вироблення здатності до розв'язання завдань у нових ситуаціях;

- пошук нових форм залучення майбутніх фахівців з готельно-курортної справи у ситуації професійної практики, наприклад з урахуванням дії ринкового механізму, для розвитку в них уміння входити в нове освітнє або професійне середовище й саморозвиватися в ньому.

- соціально-економічні зміни вимагають корінного оновлення системи освіти, методології та технології організації навчально-виховного процесу в навчальних закладах. Інноваційна направленість діяльності педагогів, яка включає до себе свідомість, опанування та використання педагогічних інновацій, виступає засобом модернізації освітньої політики;

- використання новітніх педагогічних технологій на базі Інтернет-технологій та комп'ютеризації протягом усього терміну навчання;

- вдосконалення методики навчання та оцінювання знань, умінь та навичок студентів з основних навчальних дисциплін. Передбачити в

навчальних планах підготовки фахівців готельно-курортної справи навчальні дисципліни, котрі вводили би студентів у навчання та були спрямовані на те, щоб навчати вчитись студента.

М.Б. Євнух вважає, що "характерною рисою сучасної освіти має стати формування у студентів мотивації на вироблення власної активної освітньої стратегії, яка дозволяє ставити власні цілі, створювати індивідуальну траєкторію їх досягнення, самостійно обирати освітні засоби їх здійснення. При цьому саме вміння самостійно та адекватно оцінювати досягнуті навчальні результати і є тим важелем, що сприятиме розвитку студента, як особистості" [2, 8].

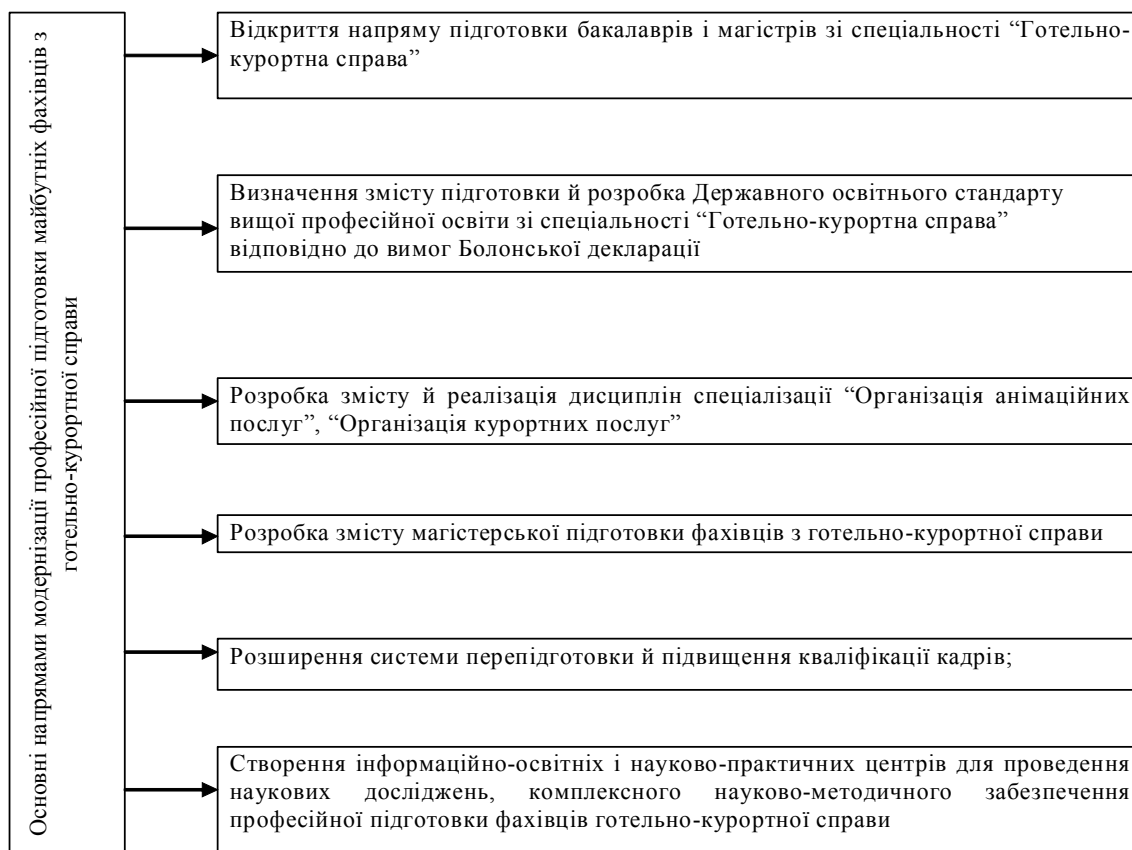
Важливим аспектом сучасної професійної освіти є оцінювання результатів навчальної діяльності. Нами виділено три етапи професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи: мотиваційно-адаптаційний, теоретико-практичний та контрольньо-оцінювальний. Кожен етап характеризується завданнями, змістом, особливостями навчальної діяльності студентів. Особлива увага приділяється мотиваційно-адаптаційному етапу, який закріплює інтерес до обраної професії. На даному етапі здійснювалось інтенсивне включення студентів в оволодіння методикою навчання у вищих навчальних закладах, котре включало вхідний контроль по визначенню рівня знань з дисциплін. Результати вхідного контролю були підставою для особистісно орієнтованої технології навчання, яка дозволила диференціювати самостійні завдання залежно від рівня базових знань. На цьому етапі контролювались і оцінювались не тільки результати навчання, але і спосіб навчальної роботи яким користувався студент самостійно, рівень продуктивності.

Розвивалася мотивація, яка виражалася в бажанні майбутніх фахівців з готельно-курортної справи придбати основи професійної майстерності в процесі навчальної діяльності. Етап корегував, стабілізував і рефлексивно закріплював інтерес до обраної професії, сприяв ефективній адаптації студентів до навчальної діяльності.

Другий етап, теоретико-практичний реалізації моделі професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи в умовах ступеневої освіти визначав динаміку рівнів сформованості компонентів готовності до мобільної професійної діяльності, яка забезпечувала особистості впевнену поведінку в складних ситуаціях, які виникають як в професійній так і в соціальній середі.

На третьому, контрольньо-оцінювальному етапі

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ГОТЕЛЬНО-КУРОРТНОЇ СПРАВИ В УМОВАХ СТУПЕНЕВОЇ ОСВІТИ

Рис. 2. Основні напрями модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи у вищих навчальних закладах України

здійснювався моніторинг рівня знань, вмінь і навичок з циклу професійно орієнтованих дисциплін, виконання дипломної, магістерської робіт. Підготовленість майбутніх фахівців з готельно-курортної справи до професійної діяльності оцінювалась і наявністю у студента публікації у відкритій печаті.

Основні напрями модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи у вищих навчальних закладах України представлені на рис. 2.

Основними напрямками модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи в навчальних закладах України є: організація підготовки бакалаврів і магістрів на основі інноваційних процесів; визначення змісту підготовки і розробка державного освітнього стандарту вищої професійної освіти зі спеціальності "Готельно-курортна справа" відповідно до вимог Болонської декларації; розробка змісту і реалізація дисциплін "Організація анімаційних послуг", "Організація курортних послуг", "Основи курортології", "Організація спортивної анімації"; розробка змісту

магістерської підготовки фахівців з готельно-курортної справи; розширення системи перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів.

Висновки. Таким чином, основні шляхи модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи у вищих навчальних закладах України на сучасному етапі зорієнтовані на реалізацію цілей Болонського процесу, на пошук варіативних освітніх структур, що могли б забезпечити мобільність майбутнього фахівця з готельно-курортної справи в сучасних умовах розвитку системи вітчизняної освіти.

Визначено основні напрями модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи у вищих навчальних закладах України; створення інформаційно-освітніх і науково-практичних центрів для проведення наукових досліджень, комплексного науково-методичного забезпечення підготовки майбутніх фахівців готельно-курортної справи.

1. Великий тлумачний словник української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ "Перун", 2001. – 1440 с.// <http://www.slovnnyk.net>

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ

2. Євтух М.Б. *Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: моногр.* / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Л.М. Дибкова. – К.: КНЕУ, 2010. – 248 с.
3. Пацук О.В. *Маркетинг послуг: стратегічний підхід: навчальний посібник* / О.В. Пацук – К.: ВД Професіонал, 2005. – 560 с.
4. *Педагогіка вищої школи: Словник-довідник* / Упор. О.О. Фунтікова. – Запоріжжя: ГУ “ЗІДМУ”, 2007. – 404 с.
5. Саак А.Э. *Менеджмент в індустрії гостеприємства (гостиниці і ресторани): Учебное пособие* / А.Э. Саак, М.В. Якименко. – СПб.: Питер, 2008. – 432 с.
6. Самохин В.Ф. *Педагогические инновации в системе профессионального образования: цели и сущность* / В.Ф. Самохин, В.П. Чернолес // *Инновации в образовании*. – 2006. – № 6. – С. 4 – 9.
7. Чудновский А.Д. *Менеджмент в туризме и гостиничном хозяйстве: учебное пособие* / А.Д. Чудновский, М.А. Жукова. – М.: КНОРУС, 2005. – 320 с.
8. Шилов К.В. *Классификация инноваций* / К.В. Шилов // *Инновации в образовании*. – 2007. – №3. – С. 52 – 58.

Стаття надійшла до редакції 01.02.2011

УДК 378.047:7.012

Володимир Прусак, кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри дизайну НЛТУ України,
член-кореспондент Лісівничої академії наук України

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ

У статті визначено напрями розвитку сучасної екологічної освіти та виховання майбутніх фахівців з дизайну. Обґрунтовано виділення еколого-синергетичного напрямку розвитку дизайн-освіти та виховання екологічної свідомості майбутніх дизайнерів.

Ключові слова: екологічна освіта, екоцентричний напрям, еколого-синергетичний напрям, виховання екологічної свідомості.

Літ. 21.

Актуальність проблеми дослідження. Для формування нового способу організації будь-якого виду діяльності необхідні принципово нові цілі. Крім того, для подолання глобальної екологічної кризи важливо, щоб людська діяльність носила не лише доцільний, а й природоподібний характер, тобто щоб у кожному окремому процесі часткова мета співвідносилася із загальною, а вся діяльність суспільства підкорялася необхідності зберегти гармонійність і врівноваженість системи “суспільство – природа” і тим самим зберігала кожен її частину.

Екологічна освіта, незважаючи на її актуальність і важливість у розв’язанні проблем екологічної безпеки, ще не стала пріоритетною у нашій державі. Реформування освітнього процесу в напрямку реалізації основних засад Концепції екологічної освіти відбувається дуже повільно. Екологія “виявляється як цілісна система знання, яка відображає природу й природно-історичний процес становлення людини. Вона виступає у трьох обличчях: науки, системи знань і світогляду” [14, 26]. Екологія сьогодні є певною інтегральною категорією, що поєднує життєво важливі інтереси людини. Вітчизняні філософи, аналізуючи проблему глобального впливу суспільства на природу, наголошують на

необхідності подолання усталеного людського егоїзму, невігластва, неусвідомленості та непрофесіоналізму, адже “кожна з цих фундаментальних проблем має більш ніж очевидний екологічний аспект” [10, 272].

Аналіз останніх публікацій. Актуальними стають роботи, де аналізуються проблеми екологічної освіти та екологічного виховання, формування адекватної екологічної культури нашого сучасника (А. Галєєва, Т. Гардашук, П. Гуревич, М. Кисельов, Л. Коган, С. Кримський, Д. Лихачов, Е. Маркарян, В. Межуєв, А. Печчеї, Є. Плеханов, В. Сухомлинський, М. Тарасенко та ін). Учені сходяться на думці, що сьогодні гостро постала проблема органічного запровадження екологічних компонентів у весь освітній процес. Розв’язати цю проблему можливо за умови розробки чітких концептуальних та методологічних орієнтирів екологічної підготовки у рамках професійної освіти.

Мета статті. Визначення напрямів розвитку сучасної екологічної освіти та шляхів виховання майбутніх фахівців з дизайну.

Виклад матеріалу дослідження. Проаналізуємо як змінюється сутність екологічної підготовки. У процесі історичного розвитку та під впливом парадигм наукового пізнання змінювався зміст екології як науки, що призвело до розширення її